

NAV i fengsel

Nasjonal konferanse om aktivitetstilbudet i kriminalomsorgen

4.5.2018, Inger Lise Skog Hansen

Inger Lise Skog Hansen

NAV i fengsel

En følgeevaluering av innsattes
tilgang til NAV-tjenester

Følgerevaluering NAV i fengsel 2015 - 2017

I hvilken grad og på hvilken måte ivaretas innsattes rett til NAV-tjenester?

I lys av retningslinjer og samarbeidsavtaler

Arbeids- og oppgavefordeling mellom Arbeids- og velferdsetaten og kriminalomsorgen.

Datamaterialet

8 fengsler – 2 dypdykk

Deltakelse på samlinger

Casestudier

Nettsurvey

Dokumentstudier

Halden

Hof

Bjørgvin

Ilseeng

Drammen

Trondheim

Sem

Bredtvet

Bakgrunn

Oppmerksomhet over tid om styrke tilbakeføringsfengslene. .

Anerkjennelse av betydningen av NAV tjenester etter flere prosjekter og initiativer.

Ny samarbeidsavtale Kriminalomsorgen og Arbeids- og velferdsetaten i 2014 = **NAV «fast representasjon av veileder» i fengslene.**

Midlertidig tilskuddsordning for å styrke tilstedeværelsen.

Ny strategi «Redusert tilbakefall til kriminalitet»

Nasjonal strategi for samordnet tilbakeføring etter gjennomført straff 2017 – 2021.

Samarbeidsavtalen

Avtale mellom Kriminalomsorgen og den statlige styringslinjen i NAV.

NAV veileder legge særlig vekt på arbeid og aktivitet.

Avklare behov for bistand fra NAV og gi råd og veiledning om arbeids- og velferdsforvaltningens tjenester og ytelser.

«Tiden i fengsel er en unik mulighet til å bistå innsatte, og hjelpeapparatet får mulighet til å følge opp de som ønsker og har behov for det». (Samarbeidsavtalen, 2014).

Retningslinjer for NAV i fengsel

Alle som ønsker få en mottakssamtale med NAV i fengslet.

Samarbeide tett med kriminalomsorgen, delta på møter med kriminalomsorg og andre samarbeidspartnere i fengslet.

Bidra øke ansatte i kriminalomsorgens kunnskap om arbeidsmarked, NAVs tjenester og virkemidler, søknader om lov om sosiale tjenester i NAV

I samråd med den innsatte og NAV kontoret i hjemkommunen avklare og vurdere hvordan den innsatte skal settes i stand til å ta arbeid etter løslatelse og / eller starte et arbeidsrettet løp i fengsel

Vurdere å bruke arbeidsdrift til avklaring og arbeidsutprøving, opplæring eller kurs i regi av skolen, eller arbeidsrettede tiltak i regi av NAV

Være bindeledd mellom den innsatte, ansvarlig NAV kontor og øvrige ledd i Arbeids- og velferdsetaten

Sikre at NAV kontor ute informasjon om løslatelsestidspunkt, at innsatt timeavtale umiddelbart etter løslatelse, at søkt om livsoppholdsytelse....

NAV i fengslene november 2016

Fengsel	NAV ressurs	NAV kontor	Tilskudd	Innsatte
Halden	100 % / 1	Halden		250
Hoff	100 % / 1	Hof	x	109
Bjørgvin	100 % */ 2	Åsane	x	90
Ilseng	5 % / 1	Stange		86
Drammen	40 % / 1	Drammen		54
Trondheim	200 % / 2	Østbyen		184
Sem	40 % **/ 1	Tønsberg	x	62
Bredtvet	120 % ***/ 2	ARK	x	64

NAV i fengslene oktober 2017

Fengsel	NAV ressurs	NAV kontor	Innsatte
Halden	100 % / 1	Halden	250
Hoff	0	Hof	109
Bjørgvin	50 % / 1	Åsane	90
Ilseeng	5 % / 1	Stange	86
Drammen	40 % / 1	Drammen	54
Trondheim	200 % / 2	Østbyen	184
Sem	0	Tønsberg	62
Bredtvet	100 % / 1	ARK	64

Spørreundersøkelse oktober 2016

24 av 32 fengsler NAV faste arbeidstider i fengslet.

4 av 8 uten NAV i fengslet avtaler om NAV tjenester ved behov.

Sterk variasjon i tilstedeværelse

Hvor ofte er NAV tilstede i fengslet? Svar fra 24 fengsler med fast representasjon.

Daglig	3-4 dager i uka	1-2 dager i uka	Mindre enn en gang i uka
3	9	9	3

NAV styrket tilstedeværelsen?

Redusert tilstedeværelse i casefengslene

Fra åtte til fem årsverk totalt.

Antatt reduksjon generelt ut fra Kriminalomsorgens oversikter.

2015: 21,5 årsverk. 2016: 19 årsverk.

10 fengsler ikke NAV tilstede.

Casefengslene og survey = stor variasjon i **tilstedeværelse.**

Samarbeidsavtalen kjent.

Samling 2015 NAV veiledere

Skapt store forventinger til NAV.

Begrensede ressurser og midlertidig tilstedeværelse.

Ulike tolkninger av samarbeidsavtale, roller og ansvar

Utfordringer i samarbeid med NAV lokalt
Kontakt, prioritering, sammensatte utfordringer.

Kriminalomsorgen begrenset kjennskap til NAV
Ulike systemer - ikke minst ulike datasystemer.

Hva skal til for et godt samarbeid?

- Tydelige prioriteringer fra sentralt hold.
- Felles retningslinjer
- Oppgave og rolleavklaring
- Lokale avtaler og operasjonaliseringer, lederforankring i Kriminalomsorg og NAV.
- Samarbeidsarenaer og felles møter mellom aktørene i fengslene (tilstedeværelse)
- Samarbeidsmøter mellom aktører i fengsel, NAV lokalt, friomsorg og andre.
- Faste kontaktpersoner i NAV lokalt
- Ildsjelene...

Fordeler med NAV veileder i fengsel

- Tilgjengelighet for innsatte, starte prosesser tidlig.
- Brukerne tilgjengelige, ro, rusfrihet.
- Opparbeide tillit til NAV, brukerorientering.
- Kunnskapsoverføring NAV – kriminalomsorg, mer samarbeid.
- Utvikling av arbeidsdriften til mer innrettet mot behov og krav i arbeidsmarkedet.
- Sømløse og mer effektive overganger. Mer på plass ved løslatelse, kontinuitet, unngår glippsoner.

To ulike fengselskontekster

	Antall innsatte / løslatelser pr. år	NAV ressurs	Tilbakeføringskoordinator	Sosialkonsulent	Lærer
Halden	250 innsatte 150 løslatelser	100 prosent	2	2	20
Hof	109 innsatte 1000 løslatelser	2016: 100 prosent 2017: 0	1	1	1,5

Oppsummering to case

Organisering av tilbakeføringsarbeid avhengig av lokal kontekst.

Soningslengde, løslatelser, tilgjengelige tilbud, sosialfaglige ressurser.

Lokal operasjonalisering av avtaler og retningslinjer.

Begge NAV veileder hovedvekt arbeidsrettede oppgaver og statlig del av NAV.

Mer stringent arbeidsfordeling i Halden.

Rutiner for kartlegging av behov og varsling til NAV

NAV inkludert på relevante arenaer og møter.

Videre case

NAV veileder bidratt med kompetanse på ulike arenaer i fengslet.

Tett samarbeid NAV veileder og arbeidsdrift.

Mer systemnivå i Halden.

NAV bidratt til mer ressurseffektivt **tilbakeføringsarbeid i fengslet.**

Og avlaster NAV lokalt

NAV betydning for kontakt med NAV lokalt.

Uten NAV i fengsel

Store konsekvenser i Hof

Arbeidsrettet bistand, tilgang til NAV tjenester, samarbeid med NAV lokalt. Det samlede tilbakeføringsarbeidet mindre effektivt, stor belastning andre deler av fengslet.

Betydning for arbeidsrettet bistand i Halden

Arbeidsevnevurderinger, overføring overgangsbolig, overføring institusjon / § 12 soning, samarbeid NAV lokalt.

Magasinet Velferd
3/2018

Hjelp til å rydde opp i eget liv
Plass hos tiltaksarrangør
Kontakt med potensiell arbeidsgiver innen vei- og anlegg.
Lønnstilskudd
Hjelp kontakt med NAV lokalt / «menneskeliggjøre» NAV

Tilstede, relasjon, tid

Samarbeid, roller og ansvar

Bidrar retningslinjene for kriminalomsorgens samarbeid med NAV til tydelig ansvarsfordeling?

	I stor eller ganske stor grad	I ganske liten / liten grad	Ikke svart	Total
Kriminalomsorg	19	4	1	24
NAV-veileder	17	3	4	24
Totalt	36	7	5	48

Bidrar retningslinjene for ansvar og oppgavefordeling for NAV veileder i fengsel til tydelig ansvarsfordeling?

	I stor eller ganske stor grad	I ganske liten / liten grad	Ikke svart	Total
Kriminalomsorg	19	4	1	24
NAV-veileder	17	3	4	24
Totalt	36	7	5	48

Hovedansvar NAV

Å tilrettelegge for arbeid og aktivitet etter soning.

Arbeidsrettede tiltak

Råd og veiledning om Arbeids- og velferdsforvaltningens tjenester og ytelser.

Bistå med søknad og avklaring av ytelser (pensjon, uføretrygd, arbeidsavklaringspenger)

Bistand med barnebidrag

Uavklart eller kriminalomsorg

Uavklart: (NAV, kriminalomsorg, ikke mulig å definere)

Økonomisk sosialhjelp og gjeldsrådgivning.

Samarbeid med arbeidsdrift om avklaring og arbeidsutprøving

Kriminalomsorgen:

Boligsosialt arbeid

NAVs hovedbidrag i fengslet

- Å gi nyttig informasjon om innsattes tidligere oppfølging og tjenester fra NAV
- At innsatte i større grad enn tidligere kan gå direkte over i arbeid, utdanning eller andre tiltak etter soning
- Å etablere kontakt med NAV kontor i innsattes hjemkommune

NAV bidrag på systemnivå

1/3 mener NAV bidrar med arbeidsmarkedskompetanse for utvikling av arbeidsdriften i fengslet.

1/3 mener at NAV samarbeider med skolen for å utvikle kurs og tilbud som kvalifiserer innsatte for arbeidsmarkedet etter soning.

Hvordan fremme bedre NAV tjenester?

Ressurser: Avklare finansiering.

Tydeligere mandat og større handlingsrom: F.eks. kunne søke innsatte inn på tiltak, flere arbeidsrettede tiltak i fengslene.

Informasjonssystemene: datatilgang i fengslene, tilgang til hverandres fagsystemer.

Samarbeidskonferansen 2016

- Ikke behov for tydeliggjøring av sentrale retningslinjer, men tydelige lokale avtaler om ansvarfordeling.
- Variasjoner i prioritering, men arbeidsrettet bistand, overgang arbeid og aktivitet, og avklaring av inntektssikring hovedområder for NAV i fengsel.
- Sosialkonsulenter tilgang til opplæring og faglig kompetanseheving innen lov om sosiale tjenester i NAV.

Samarbeidskonferansen 2016

Variasjon i kontaktbetjentenes rolle.

NAV i fengsel betydning for kvalitet i tilbakeføringsarbeidet og samlet mer ressurseffektiv tilbakeføringsarbeid.

Utfører oppgaver fengslet ikke kan utføre, tilgang til fagsystemer fengslet ikke har tilgang til.

Behov for å øke kompetansen i NAV systemet om innsattes situasjon og begrensningene for kontakt med NAV under soning.

Fengselsoppholdet som mulighetsrom

Systemer for å sikre tilgang til NAV tjenester i fengslet på linje med skole og helse.

Avslutning

NAV tilstede i mange fengsler, varierende stillingsressurs

Samlede tilstedeværelse i fengslene er svekket.

Samarbeidsavtalen fra 2014 godt kjent i fengslene.

Spørsmål ved hvorvidt innsattes rett til tjenester er like godt kjent i NAV for øvrig.

NAVs **tilstedeværelse overlatt til lokale vurderinger og prioriteringer.**

Vurdere behov for regulering eller forpliktelse til å sikre NAV i fengsel etter gitte kriterier.

Styrker den arbeidsrettede oppfølgingen.

- NAV etablert en viktig rolle i fengslene.
- Viktig bidrag med kompetanse og bistand knyttet til arbeidsrettede tiltak, tilrettelegging for overgang til arbeid og aktivitet.
- Bidrar til at flere løslates til tilbud om tiltak, arbeid eller aktivitet, startet en prosess mot arbeid og aktivitet etter soning.
- Uten NAV tilstede svekkes den arbeidsrettede innsatsen og kompetansen, den sosialfaglige oppfølging langt på vei ivaretatt av kriminalomsorgen.

NAV i fengsel

Mobilisere NAV lokalt

Fengslet som potensiell endringsarena

Mer ressurseffektivt tilbakeføringsarbeid

En brobygger

Inger Lise Skog Hansen

NAV i fengsel

En følgeevaluering av innsattes
tilgang til NAV-tjenester

Fafo

